

VNEUS Jokelainen Jaana(VNK)

04.09.2013

Viite

Asia

**Tulevan komission ohjelmaan vaikuttaminen**

**Suomi aloittaa syksyn kuluessa vaikuttamisen tulevan Euroopan komission viisivuotiskauden ohjelmaan keskeisiksi katsomissaan hankkeissa.**

**Vaikuttaminen komissioon on ajoitettava riittävän aikaiseen vaiheeseen, ja vaikuttamisen tulee olla osa jatkuvaa toimintaa.**

**Ministeriöille lähetetään syyskuun alussa toimenpidepyyntö keskeisten vaikuttamisalueiden identifiointiksi lokakuun alkuun mennessä. Tämä kytketään osaksi vuosittaista EU-prioriteettihankkeiden ja hallituksen avaintavoitteiden määrittelyä.**

**Ministeröiden tulee laatia myös suunnitelma vaikuttamisesta.**

**VNEUS koordinoi tulevan komission ohjelmaan vaikuttamista ja vastaa komission pääsihteeristön kautta tapahtuvasta vaikuttamisesta.**

Valtioneuvoston selonteossa EU-politiikasta (VNS 6/2013 vp) todetaan, että unionin toimielinten osalta Suomen vaikuttamisen suurimmat kehittämistarpeet kohdistuvat riittävän varhaiseen vaikuttamiseen niin komission kuin Euroopan parlamentin suuntaan.

Mikäli asiat sujuvat aikataulussa, uusi komission puheenjohtaja valitaan Euroopan parlamentissa heinäkuun puolivälissä ja uusi komissio aloittaa toimintansa parlamenttikuulemisten jälkeen lokakuussa. Kyse on Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen ensimmäisistä europarlamenttivaaleista ja komission valinnasta, joten kokemusta nykyprosessista ei ole.

On tärkeää vaikuttaa komissioon siten, että se antaa lainsäädäntö- ja politiikkaehdotuksia kannaltamme keskeisistä asioista. Ennakkovaikuttamisella pyritään myös ohjaamaan ehdotuksen sisältöä tavoittelemamme suuntaan.

Hyvissä ajoin ja rakentavasti esitetyillä näkemyksillä on mahdollista vaikuttaa politiikan suuntaan tulevan komission viisivuotiskaudella. Suomen on aloitettava etupainotteinen vaikuttaminen syksyn aikana. Tämä edellyttää, että kaikki ministeriöt identifioivat omalta sektoriltaan hankkeita tai isoja asiakokonaisuuksia, joiden sisältöön ja kehityssuuntaan on tärkeä vaikuttaa. Lisäksi on kartoitettava avaintoimijat komissiosta – pääosastoilta ja muualta koneistosta – sekä laadittava suunnitelma vaikuttamiselle.

Koska useat komissaarit vaihtuvat ja komission työnjako muuttuu, vaikuttaminen on tehokkainta toteuttaa ensisijaisesti korkealla virkamiestasolla. Osa vaikuttamisesta tehdään asiassa samanmielisten jäsenmaiden kanssa yhdessä.

Varsinaiseen työohjelmaan vaikuttamisen lisäksi Suomi vaikuttaa uuden komission toimintaan myös säännöllisellä vuoropuhelulla sekä kontribuoimalla tulevaisuuteen ulottuviin laajakantoisiin EU-hankkeisiin.

Lainsäädännön ja lainsäädäntöehdotusten läpikäynti Suomessa on osa vaikuttamistyötä.

## LIITTEET

---

|           |                   |
|-----------|-------------------|
| Asiasanat | Euroopan komissio |
|-----------|-------------------|

### **Hoitaa**

|          |                                                            |
|----------|------------------------------------------------------------|
| Tiedoksi | EUE, LVM, MMM, OKM, OM, SM, STM, TEM, TPK, UM, VM, VNK, YM |
|----------|------------------------------------------------------------|

---

VNEUS Jokelainen Jaana(VNK), Kaila  
Heidi(VNK)

07.11.2013

Viite

Asia

**Tulevan komission ohjelmaan vaikuttaminen; tilannekatsaus EU-ministerivaliokunnalle**

**Ministeriöt ovat määritelleet keskeisimmät vaikuttamishankkeensa tulevan komission ohjelmaan (liitteenä listaus). Kukin ministeriö vastaa omasta vaikuttamisestaan. Olennaista on käynnistää säännöllinen yhteydenpito komission avainvirkamiehiin. Lisäksi tarvitaan yhteistyötä samanmielisten jäsenvaltioiden kanssa.**

**EU-asioiden komiteassa seurataan tarvittaessa vaikuttamissuunnitelmien toteutumista ja EU-ministerivaliokunnassa käsitellään laajakantoisten hankkeiden vaikuttamislinjauksia.**

**VNEUS koordinoi vaikuttamisen seuraavissa horisontaalisissa hankkeissa erityisesti komission pääsihteeristön suuntaan:**

- 1) Sääntelyn toimivuus, ml. kilpailukyky- ja työllisyysvaikutusten entistä parempi huomioon ottaminen**
- 2) Euroopan talous- ja rahaliiton kehittäminen pitkällä aikavälillä**
- 3) EU:n perussopimusten muuttamiskysymykset**
- 4) Oikeusvaltioperiaate ja siihen liittyvät prosessit.**

EU-ministerivaliokunnan kokouksessa 6.9.2013 todettiin, että Suomen on kuluvana syksynä aloitettava etupainotteinen vaikuttaminen loppuvuodesta 2014 toimintansa aloittavan komission ohjelmaan. Vastauksena toimenpidepyyntöön kaikki ministeriöt ovat identifioineet omalta sektoriltaan merkittäviä hankkeita tai asiakokonaisuuksia, joiden sisältöön ja suuntaan on tärkeää vaikuttaa tulevan komission viisivuotiskaudella, ja laatineet näihin alustavan vaikuttamissuunnitelman.

Vaikuttamistyö kattaa pitkän ajanjakson, jonka aikana tavoitteet ja vaikuttamisstrategia luonnollisesti tarkentuvat. Tämän työn tueksi VNEUS on esittänyt EU-asioiden komitealle prosessikuvauksen komission ohjelman valmistelusta. Pääosastojen pääjohtajien avustajista koostuva, pääsihteerin asettama verkosto kokoontuu epävirallisesti valmistelemaan tulevan komission ohjelmaa syksyn aikana (marraskuu–loppuvuosi). Varhainen vaikuttaminen on siis käynnistettävä pikimmiten. Koska useimmat komissaarit vaihtuvat tai ainakin työnjako muuttuu, vaikuttaminen on tehokkainta toteuttaa ensisijaisesti korkealla virkamiestasolla. Osa vaikuttamisesta on tarkoituksenmukaista tehdä asiassa samanmielisten jäsenvaltioiden kanssa yhdessä.

Europarlamenttivaalien (22.–25.5.2014) jälkeen tarvitaan myös ministeritason poliittista vaikuttamista. Tulevan komission puheenjohtaja on avainasemassa lopullisen työohjelman kannalta. Edellisellä kerralla puheenjohtajan parlamenttikuulemisiin määrittelemät painopistealueet muodostivat paljolti uuden komission ohjelman rungon. Komission jäsen ehdokkaiden kuulemiset EP:ssä ovat keskeinen vaihe tulevan komission työohjelman ja toiminnan muotoutumisessa.

Vaikuttamisessa tulee hyödyntää niin kansallisten kuin EU-tason sidosryhmien yhteyksiä.

Ministeriöiden esittämissä vaikuttamishankkeissa on laajakantoisia aiheita, joissa tehtävää ennakkovaikuttamista on syytä tuoda linjattavaksi EU-ministerivaliokuntaan, kuten ilmastopolitiikka, energiakokonaisuus sekä henkilöiden liikkuvuuteen liittyvät sosiaaliturvakysymykset.

VNEUS koordinoi vaikuttamisen horisontaalisissa hankkeissa erityisesti komission pääsihteeristön suuntaan. Etenkin seuraavat kokonaisuudet ovat keskeisiä:

- 1) **Säätelyn toimivuus, ml. kilpailukyky- ja työllisyysvaikutusten entistä parempi huomioon ottaminen:** Olennaista on, miten lainsäädäntöä jatkossa halutaan tehtävän ja olemassa olevaa säätelyä kevennettävän sekä millaista lainsäädäntöä toivotaan laadittavaksi seuraavan komission viisivuotiskaudella. EU:n lainsäädäntötoiminnan tulee kohdistua olennaisiin kysymyksiin ja olla tosiasiallisesti tarpeellista ja hyväksyttävää. Säädösten on oltava selkeitä, toimivia ja täytäntöönpanokelpoisia. Lainsäädäntöehdotusten käsittely edellyttää entistä systemaattisempia ja joustavasti toteutettavia vaikutusarviointoja, joissa kiinnitetään erityistä huomiota ehdotusten kilpailukyky- ja työllisyysvaikutuksiin, mutta myös säätelyn kumulatiivisiin vaikutuksiin. Tämä ei kuitenkaan saa heikentää työntekijöiden ja kuluttajien suojaa.
- 2) **Euroopan talous- ja rahaliiton kehittäminen pitkällä aikavälillä:** EMU:n vahvistaminen on yksi hallituksen EU-politiikan avaintavoitteista. Seuraavan komission aloittaessa toimikautensa EMU:n kehittämisessä on siirrytty uusien säännösten ja järjestelyiden täytäntöönpanoon. Tältä osin on varmistettava tehokkuus. Komission Blue Print -asiakirjassa esitettiin pidemmän tähtäimen suunnitelmia rahaliiton tiivistämiseksi. Nämä suunnitelmat, kuten euroalueen budjetti, ovat ennenaikaisia niin taloudellisista kuin poliittisistakin syistä.
- 3) **Ajatukset Euroopan unionin kehittämisestä EU:n perussopimuksia muuttamalla:** Unioni voi vastata useimpiin haasteisiin nykyisten perussopimusten pohjalta. Perussopimusten muuttamiselle ei tällä hetkellä ole jäsenmaiden kesken yhteistä tahtoa. Keskustelua muutostarpeista ja niihin valmistautumisesta tulee kuitenkin jatkaa. Tällöin tulee arvioida huolella, mitkä ovat sopimusmuutosten todelliset tarpeet, millaista integraation syventämistä tavoitellaan ja minkälaisella aikataululla halutaan edetä. Samalla pitää varmistaa muutosten hyväksyttävyys kansalaisten näkökulmasta.
- 4) **Oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen** tulee varmistaa koko unionissa ja sen tulee näkyä ja toteutua kansalaisten jokapäiväisessä elämässä. Yhteisten arvojen, kuten oikeusvaltioperiaatteen, noudattamisen seurantaan ja valvontaan onkin luotava pysyvä, säännöllinen ja kaikki jäsenvaltiot kattava järjestely.

## LIITTEET

### Lista ministeriöiden vaikuttamishankkeista

---

|           |                   |
|-----------|-------------------|
| Asiasanat | Euroopan komissio |
|-----------|-------------------|

#### Hoitaa

|          |                                                            |
|----------|------------------------------------------------------------|
| Tiedoksi | EUE, LVM, MMM, OKM, OM, SM, STM, TEM, TPK, UM, VM, VNK, YM |
|----------|------------------------------------------------------------|

---

## **TULEVAN KOMISSION OHJELMAAN VAIKUTTAMINEN: HANKKEET MINISTERIÖITTÄIN**

### UM

- **EU:n ulkoisen toiminnan vahvistaminen**, erityisesti kriisinhallinta ja EU:n liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen
- **globaalien arvoketjujen** huomioiminen sekä systemaattinen **WTO:n toiminnan analyysi** EU:n kauppapolitiikassa
- **EU:n muutosagendan 2011** toimeenpanon kokonais seuranta, kehitystä tukevan **politiikkajohdon mukaisuuden** edistäminen ja **post-2015 kehitysagendan** uudistaminen
- **EU–Venäjä-yhteistyön edistäminen, itäinen kumppanuus ja alueellinen yhteistyö** (ml. Itämeri-strategian toimeenpano)
- **EU:n laajentumisprosessin edistäminen**

### PLM

- **puolustusteollisuus ja -markkinat sekä tutkimus, kehitys ja innovaatiot** (komission vuoden 2013 tiedonannon toimeenpano ja seuranta)

### OM

- **suuntaviivat oikeus- ja sisäasioiden kehittämiseksi vuodesta 2015 alkaen**
- **vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen vahvistaminen** (ml. komission kokonaisvaltainen arvio poliisi- ja rikosoikeudellisen yhteistyön instrumenteista)
- **perusoikeuksien vahvistaminen** (ml. komission ehdotukset hyvää hallintoa EU:n toimielimissä koskevasta säädöksestä ja perusoikeusviraston toimivallan selkeyttämisestä)
- **henkilötietojen suojan parantaminen** (PNR-tietojen luovuttaminen kolmansille maille)
- **korruption torjunta**

### SM

- **suuntaviivat oikeus- ja sisäasioiden kehittämiseksi vuodesta 2015 alkaen**
- **järjestäytyneen rikollisuuden torjunta hallinnollisin menetelmin**
- **tietoverkkorikollisuuden** (ml. terrorismi) **torjunnan tehostaminen**
- **sisäisen turvallisuuden ulkosuhdeulottuvuuden syventäminen**
- **EU:n palauttamispolitiikan edistäminen**

### VM

- **velkakriisin hoitaminen**
- **veronkierron ja veroparatiisien vastaiset toimet**
- **pankkiunionin kehittäminen**
- **rahoitusmarkkinoiden sääntelyn kokonaisvaikutus ja suhde yritysrahoitukseen**
- **rajat ylittävän arvopaperitoiminnan oikeusvarmuus**
- **digitaalisen agendan edistäminen maksupalvelujen alalla**
- **EU:n talousarvio ja monivuotinen rahoituskehys**

## OKM

- **nuorisotakuun toimeenpanon vahvistaminen**, mm. EU-varojen käyttö
- **digitaalisten sisämarkkinoiden ja luovien alojen edistäminen** (ml. toimivat tekijänoikeusratkaisut, digitaaliset taidot, verkkoturvallisuus ja aineistojen digitointi)
- vaikuttaminen **eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) sekä eurooppalaisen ammattiosaamisen ja tutkintojen alueen** kehittämiseen

## MMM

- **EU:n metsätoimintaohjelman laatiminen**
- **EU:n laajuinen eläinten hyvinvointilainsäädäntö**
- **maidontuotannon jatkuminen Suomessa kiintiöjärjestelmän päättymisen jälkeen**

## LVM

### *Liikenne*

- **liikenteen palvelumarkkinoiden kehittäminen** (liikennejärjestelmän kehittäminen asiakkaita varten suunnitelluksi infra-, liikenne- sekä tieto- ja viestintäpalvelujen kokonaisuudeksi), erityisesti **älyliikenne sekä tiedon ja teknologian hyödyntäminen**
- **liikenne- ja T&K-rahoituksen suuntaaminen vaihtoehtoisten polttoaineiden ja cleantechin edistämiseen**
- hallinnollista taakkaa aiheuttavien tai palvelujen kehittymistä estävien säästöjen purkaminen ja **uuden sääntelyn tarpeen arvioiminen toimijoiden innovatiivista toimintaa mahdollistavasta näkökulmasta**

### *Viestintä*

- **sähköisen viestinnän yksityisyyden suojan ja luottamuksellisuuden vahvistaminen** (ml. tietoturvallisuus ja sähköisen tiedon hyödyntäminen)
- **audiovisuaalisten palvelujen sääntelyn modernisointi**

## TEM

- **energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden parempi yhteensovittaminen vuoden 2020 jälkeen**
- **metsäbiomassan käytön turvaaminen**
- **moderni EU:n elinkeino- ja innovaatiopolitiikka**, erityisesti puhdas teknologia ja muut korkeaa arvonlisää tuottavat alat
- **sääntelyn määrän vähentäminen ja järkevä sääntely** (laajempi vaikutusarviointi sosiaalisine, ympäristö- ja kilpailukykyvaikutuksineen)
- **EMU:n sosiaalisen ulottuvuuden, pimeän työn torjunnan ja nuorten työllisyyden edistäminen**
- komission ohjelmaan riittävän kunnianhimoisen **työoikeudellisen sääntelyn osio** (ml. uusi työaikadirektiiviehdotus)
- **EU:n alue- ja rakennepolitiikan** hallinnon yksinkertaistaminen ja järjestelmän tehostaminen (tuen ehdollistaminen rakenteellisiin uudistuksiin ja vastuulliseen talouspolitiikkaan)

- Venäjän kasvavien markkinoiden ja talouskasvun hyödyntäminen **tehostamalla yhteistyötä EU:n ja Venäjän välillä mm. viisumivapauden edistämiseksi**

#### STM

- **henkilöiden vapaan liikkuvuuden** vaikutukset sosiaaliturvajärjestelmään
- EU:n **työsuojelustrategian** uusiminen vuosille 2013–2018 sekä **uusia työsuojeludirektiivejä** (kuten ergonomiadirektiivi)
- **sosiaalisen ja terveydensuojelun roolin vahvistaminen EU:n eri politiikoissa**, kuten komission vaikutusarvioinneissa, liikkuvuuden edistämisessä ja kauppasopimuksissa

#### YM

- **EU:n vuoteen 2030 ulottuvaan ilmasto- ja energiapolitiikan kehittämiseen vaikuttaminen** (ml. hiilinielut)
- **luonnon monimuotoisuuden ja toimivien ekosysteemipalveluiden varmistaminen** (resurssitehokas, vihreä ja kilpailukykyinen vähähiilinen talous)